DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
İZMİR-1982

DEÜ BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ
1959

UBEST
BİLİM • EĞİTİM • SANAT • TEKNOLOJİ

2. ULUSLARARASI BİLİM, EĞİTİM, SANAT VE TEKNOLOJİ SEMPOZYUMU

TAM METİN BİLDİRİ KİTABI

ISBN: 978-975-441-554-4

http://ubest2021.com/

@ubest.2021

II. ULUSLARARASI BİLİM, EĞİTİM, SANAT VE TEKNOLOJİ SEMPOZYUMU

28-29 Mayıs 2021 / İzmir – TÜRKİYE (Çevrim İçi)

2nd INTERNATIONAL SCIENCE, EDUCATION, ART & TECHNOLOGY SYMPOSIUM

28-29 May 2021 / Izmir – TURKEY (Online)

LE 2ÈME COLLOQUE INTERNATIONAL: SCIENCE, SCIENCES DU LANGAGE, ARTS ET TECHNOLOGIES

28-29 Mai 2021 / İzmir-TURQUIE (En ligne)

ISBN: 978-975-441-554-4

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Kapak Grafik Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Doç. Dr. Bahar Soğukkuyu

© 2021, Buca Eğitim Fakültesi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Buca Eğitim Fakültesi'ne aittir. Buca Eğitim Fakültesi'nin yazılı izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

1. Baskı: Aralık 2021, İzmir

İletişim

Adres : Buca Eğitim Fakültesi Dekanlığı, 135 Sk. No.5 Buca, İzmir
Telefon : 0232 4204882
Web Sitesi : www.bef.deu.edu.tr, https://ubest2021.com/
e-posta : egitim@deu.edu.tr, https://ubest2021.com/

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE

DÜZENLEME KURULU
Prof. Dr. Duygu ÖZTİN PASSERAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Sibel YEŞİLDERE İMRE, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ayşe TEKİN DEDE, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Melike YİĞİT KOYUNKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Mariangela ALBANO, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Semiha KULA ÜNVER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Can DENİZCİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Özge SÖNMEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Zekiye ÖZGÜR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Berna TATAROĞLU TAŞDAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Emine ÇAVDAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

İlkokul Çocuklarına Göre Özel Gereksinimli Bireyler: Resim Çiz-Anlat Tekniği **1- 13**

Hüseyin Mutlu, Vesile Yıldız Demirtaş, Sıla Doğmaz Tunalı, Filiz Karadağ

Öğretmenlere Göre Özel Gereksinimli Öğrencilerin Okulda Yaşadıkları: RAFT Tekniği **14 - 24**

Sıla Doğmaz Tunalı, Hüseyin Mutlu, Filiz Karadağ, Vesile Yıldız Demirtaş

Aldo Visalberghi and the Italian School System in the Post-War Period **25 - 30**

Jessica Pasca

Teaching Nonviolence in The Italian Primary and Infant School During the Second Post-War: Aldo Capitini (1899-1968) and Idana Pescioli (1922-2016) **32- 39**

Livia Romano

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim ile İmtihanı: Kazanımlar ve Zorluklar **40 - 49**

Asiye Toker Gökçe, İlyas Temel

Pandemi Döneminde Dışavurumcu Sanat Terapisine Dayalı Grupla Psikolojik Danışmanın Ergenlerin Psikolojik Sağlamlıkları Üzerine Etkisi **50 - 58**

Merve Çalık

Sanal Sınıf Yönetimi: Covid-19 Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitim Derslerinin Yönetilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri **59 - 68**

Özden Ölmez Ceylan

Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Uygulamaları **69 - 77**

Cemile Barut

Pandemi Döneminde Öğretmen Adayı ve Öğretim Elemanlarının Bakış Açısıyla Öğretmenlik Uygulaması Dersi **78 - 89**

Başak Sevmez, Hale Sucuoğlu

İlkokul Müdürlerinin Örgütsel Adalet Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri **90 - 99**

Yasin Karabulut, Necla Fırat

Ortaokul Öğrencilerinin Evrensel Ahlaki Değerlerinin İncelenmesi **100 - 113**

Ayşenur Kuloğlu, Merve Özer

Öğrencilerin Kişisel Yönelimleri Öğretmenlerinkilerle Uyumlu Mu? **114 - 121**

Demet Atagün, Ali Baykal

Masallara Dayalı Değerler Eğitimi Grup Çalışmasının Etkililiğinin İncelenmesi **122 - 129**

Merve Çalık

Toplum Tarafından Kadına Biçilen Roller ve Toplumsal Cinsiyet Sorunu **130 - 136**

Neşe Başak, Nergüz Bulut Serin

Sürtünme Kuvveti Kavramının Dış Didaktiksel Dönüşüm Teorisine Göre İncelenmesi **137 - 143**

Burcu Çavuş, Mustafa Ergun

Uzaktan Eğitim Sürecinde, Ev Deneylerinde Çocukların Bilimsel Söylemleri **144 – 153**

Hülya Yetim, Naciye Somuncu Demir

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Uzaktan Eğitimde Piyano Derslerine Yönelik Görüşleri **467 - 477**

Elif Güven

Piyano Düetlerinin Piyano Eğitimine Olan Katkıları **478 – 482**

Ömer Alper Erdoğan

Müzik Eğitiminde Eserleri Ezberleme Sürecinde Kullanılan Öğrenme Stratejileri **483 - 490**

Ahmet Can Çakal, Emine Filiz Yiğit

Teknik Öğretmenlerin Örgütsel Stres Kaynakları, İş Doyumu ve Yaşam Doyumu **491 - 500**

Zülküf Yıldız, Necla Fırat

Eduquer Aujourd'hui: Le Rôle du Langage et des Langues **501 - 507**

Jean-Claude Beacco

L´apprentissage en tandem à distance : Un enjeu à exploiter **508 - 514**

Liliana Rubio Platero

La gestion interactive en expression orale: Remise en question de la formation des enseignants, réflexion et analyse de séquences didactiques **515 - 525**

Farid Mazi

Comment maintenir la motivation des apprenants du FLE à distance? (le cas du logiciel vidéoconférence Zoom et de LMS Moodle) **526 - 536**

Nahâl Khaknegar

Traduire la presse au XVIIIe siècle: à l'écoute de la voix du traducteur dans les péritextes **537 – 544**

Francesca Piselli

L'innovation pédagogique et enseignement à distance en contexte universitaire algérien: état des lieux et pratiques actuelles **545 – 552**

Fatima Zohra Benmostefa Harig

Yakınma Söz Edimi ve Fransızcadan Türkçeye Çevirisi **553 – 561**

İlgin Güliz Aras, Yusuf Polat

La terminologie commerciale de la région de la Vénétie: Un outil à l'aide de la traduction et de la rédaction technique **562 – 572**

Geneviève Marie Henrot, Federica Vezzani

Müzeler Düşünmeyi Öğretebilir mi? Müze Okuryazarlığı, Üstbiliş ve Öğrenme Süreçlerine İlişkin Bir Değerlendirme **573 – 580**

Gülşah Emel Akın, Banu Çulha Özbaş

Post Pandemik Mekân **581 – 587**

Ebrar Kuruçay

Minyatür Sanatının Günceli ve CANAN'ın Eserlerindeki Yorumlanışı **588 – 602**

İlknur Bozdemir

Harold Rosenserg (1906-1978) Bağlamında Amerikalı Eylem Ressamlar'ın İncelenmesi **603 – 611**

Kıymet Dirican

Müzik Eğitiminde Eserleri Ezberleme Sürecinde Kullanılan Öğrenme Stratejileri[1]

Ahmet Can ÇAKAL

Dokuz Eylül Üniversitesi, ahmetcan.cakal@ogr.deu.edu.tr

Doç. Dr. Emine Filiz Yiğit

Dokuz Eylül Üniversitesi, filiz.yigit@deu.edu.tr

Özet

Müzik eğitiminde çalınan eserlerin ezberlenmesi, öğrenme sürecinin önemli bir aşamasıdır. Ezberleme aşaması esere hâkimiyet, yorum, müzikalite, performansın sergilenmesi gibi durumları doğrudan etkiler. Ancak, öğrencilerin ezberleme becerileri birbirlerine göre farklılık göstermektedir. Kimi öğrenciler eserleri ezberlemekte oldukça zorlanırken, kimilerinin zorlanmadığı gözlemlenmektedir. Müzik eğitiminde sergilenecek eserleri çalışırken ve ezberlerken, daha ilk başından sistemli bir şekilde yol almak gerekir. Belleğe tam olarak kaydedilmeyen bir çalışma, birçok hata doğurur. Dolayısıyla öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, ezberleme sürecindeki farklılıkların bilinmesi ve zorlukların aşılabilmesi bakımından önem arz eder. Bu bağlamda araştırmanın amacı, müzik eğitiminde eserleri ezberleme sürecinde kullanılan öğrenme stratejilerini belirlemektir. Çalışmanın yöntemi, literatür taramasına dayalı bir derleme çalışması olarak belirlenmiştir. Çalışmada, müzik eğitiminde eserleri ezberleme sürecinde kullanılan öğrenme stratejileri ile ilgili yerli ve yabancı literatürdeki kuramsal araştırmalar incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre, Weinstein ve Mayer'in (1986) öğrenme stratejileri olan "tekrar (yineleme) stratejileri", "anlamlandırma-örgütleme stratejileri", "anlamayı izleme stratejileri" ve "duyuşsal stratejiler" ile Gagne ve Driscoll'un (1988) öğrenme stratejileri sınıflandırmalarından "dikkat stratejileri"nin, müzik alanı çalışmalarında sıklıkla tercih edilen stratejiler olduğu söylenebilir.

***Anahtar Kelimeler*:** Öğrenme stratejileri, müzik eğitimi, ezberleme süreci.

Abstract

Memorizing the musical works is an important phase of the learning process in music education. The memorization phase directly affects the situation**s** such as the dominance of the work, interpretation, musicality, performance and so on. However, the memorizing skills of the students differ from each other. While some students have a hard time in memorizing the works, others have no difficulty at all. In music education, it is necessary to proceed systematically from the very beginning when studying and memorizing the works. A work that is not fully saved in memory causes many mistakes. Therefore, the learning strategies used by the students are important in terms of knowing the differences in the memorization process, and overcoming the difficulties. In this context, the aim of the study is to determine the learning strategies used in the process of memorizing works in music education. The method of the study was determined as a review paper based on a literature review. In the study, theoretical researches in domestic and foreign literature on learning strategies used in the process of memorizing works in music education were examined. According to the results of the study, it can be said that Weinstein and Mayer's (1986) learning strategies "Rehearsal Strategies", " Elaboration - organizational strategies", "Comprehension Monitoring Strategies " and "affective strategies" as well as Gagne and Driscoll's (1988) "attention strategies" are the frequently preferred strategies in music field studies.

***Key Words*:** Learning strategies, music education, memorization process.

[1] Bu çalışma halen yürütülmekte olan doktora tezi kapsamında elde edilen literatür verilerinden üretilmiştir.

Giriş

Müzik eğitiminde çalınan eserlerin ezberlenmesi, öğrenme sürecinin önemli bir aşamasıdır. Ezberleme aşaması esere hâkimiyet, yorum, müzikalite, performansın sergilenmesi gibi durumları doğrudan etkiler. Ancak, öğrencilerin ezberleme becerileri birbirlerine göre farklılıklar göstermektedir. Kimi öğrenciler eserleri ezberlemekte oldukça zorlanırken, kimilerinin zorlanmadığı gözlemlenmektedir.

Müzik eğitiminde sergilenecek eserleri çalışırken ve ezberlerken, daha ilk başından sistemli bir şekilde yol almak gerekir. Belleğe tam olarak kaydedilmeyen bir çalışma, birçok hata doğurur. Dolayısıyla öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, ezberleme sürecindeki farklılıkların bilinmesi ve zorlukların aşılabilmesi bakımından önem arz eder.

Öğrencinin nasıl çalışacağını bilmesi, hangi teknikleri uygularsa doğru bir gelişim sergileyeceğini bilmesi yani karşılaştığı zorlukları kendi başına aşabilmesi gibi durumlar, ideal bir müzik eğitimi sürecinde kullanılan öğrenme stratejilerinin önemine vurgu yapmaktadır. Örneğin bir öğrenci, nasıl çalışması gerektiğini bilmiyorsa saatlerce hiçbir ilerleme kaydedemeden çalışmalar gerçekleştirebilir. Ya da yanlış parmak numaraları kullanarak çalıştığı müzik eserini daha da zor hale getirebilir. Bu gibi durumlarda da öğrenme stratejilerinin önemi devreye girmektedir.

Öğrenme stratejilerine olan ilgi, davranışçı teorilerden bilişsel teorilere geçişin ya da yönelimin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu iki teori arasındaki belirleyici farklılık ilkinin öğretme-öğrenme sürecini uyarı ve tepki modeliyle tanımlaması, diğerinin ise bu iki eylem arasında yaşanan sürecin, ya da bilginin nasıl işlendiğinin ve hafızada yapılandırıldığının altını çizmesidir (Somuncuoğlu ve Yıldırım, 1998: 32-33).

Öğrenme stratejileri için, yıllardır birçok araştırmacı tarafından çeşitli tanımlar dile getirilmiştir. "Öğrenme stratejisi, öğrenen kişinin öğrenme sırasında gerçekleştirdiği ve kodlama sürecini etkilemesini düşünülen davranışlar ve düşüncelerdir" (Weinstein ve Mayer, 1983: 3-4). Güven, öğrenme stratejilerini "bireyin öğrenme sürecinde duyularına gelen uyarımları işleyen ve bunların uzun süreli belleğe aktarılmasını ve bütünleştirilmesini sağlayan işlemler" şeklinde tanımlamıştır (Güven, 2004: 46-47). Kılınçer ve Aydıner-Uygun ise öğrenme stratejileri için, "öğrenilen ya da öğrenilecek bilgilerin depolanması, geri çağrılması, var olan bilgi ile öğrenilen yeni bilginin ilişkilendirilmesi, organize edilmesi ve tüm bunların yönlendirilmesi, planlanması ve kontrol edilebilmesi gibi stratejileri içermektedir" şeklindeki sözlerini dile getirmişlerdir (Kılınçer ve Aydıner-Uygun, 2013: 208-209).

Bu bağlamda araştırmanın amacı, müzik eğitiminde eserleri ezberleme sürecinde kullanılan öğrenme stratejileri ile ilgili çalışmaların derlenmesi yoluyla konu hakkında bilgi sağlamaktır.

Yöntem

Araştırmanın yöntemi, literatür taramasına dayalı bir derleme çalışması olarak belirlenmiştir. Çalışmada, müzik eğitiminde eserleri ezberleme sürecinde kullanılan öğrenme stratejileri ile ilgili yerli ve yabancı literatürdeki kuramsal araştırmalar incelenmiştir.

Öğrenme Stratejileri

Öğrenme stratejileri üzerinde çalışan araştırmacılar, öğrencilerin öğrenme sırasında nasıl bir yol izlediği, hangi yöntemleri göz önüne alarak çalıştıkları gibi bilgiyi işleme durumlarına göre farklı sınıflandırmalarda bulunmuşlardır. Sınıflandırmaya yönelik çalışmaların 1980'li yıllardan itibaren yoğunluk kazandığı söylenebilir.

O'Malley ve arkadaşları (1985) öğrenme stratejilerini: Biliş ötesi stratejiler, bilişsel stratejiler ve sosyal – duyuşsal stratejiler olmak üzere üç ana grupta toplamışlardır. Her bir grubu kendi içinde kategorilere ayırmışlardır. Biliş Ötesi Stratejiler: Ön örgütleyiciler, doğrudan dikkat, seçici dikkat, kendini yönlendirme, ön hazırlık, kendini izleme, kendini değerlendirme. Bilişsel Stratejiler: Tekrar, gruplandırma, not alma, çıkarımda bulunma, yeniden birleştirme, imgeleme, sunma, yapısallaştırma, anlamlandırma, transfer etme, sonuç çıkarma. Sosyo-Duyuşsal Stratejiler: İş birliği yapma, açığa çıkarmak için sorular sorma (Yılmaz, 2011: 39-40).

Weinstein ve Mayer (1986) öğrenme stratejilerini: Anlamlandırma-örgütleme stratejileri, yineleme (tekrar) stratejileri, anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejiler şeklinde

sınıflandırmışlardır. Anlamlandırma-örgütleme stratejileri, öğrencilerin yeni bilgileri ön bilgileriyle ilişkilendirmelerini sağlayan başka sözcüklerle anlatma, ilişkilendirme, özetleme, not alma, soru yanıtlama, çizelgeler oluşturma gibi tekniklerden oluşmaktadır. Yineleme (tekrar) stratejileri, bilginin zihinsel ya da sesli biçimde yinelenmesine dayanan taktikleri içerir. Anlamayı izleme stratejileri, düşünme sürecinin değerlendirilmesi ve yönetilmesiyle ilgili taktikleri içerir. Yani, herhangi bir şeyi öğrenmeye anlamaya ilave olarak onu nasıl öğrendiğinin farkında olma, nasıl öğrendiğini bilmedir. Duyuşsal stratejiler, öğrencinin kendi öğrenme ortamını yaratmasıyla ilgilidir. Dikkat toplama, konsantre olma, kaygıyla baş etme, güdülenme, zamanı etkili kullanma ile ilgili stratejilerdir (Weinstein ve Mayer, 1986:316).

Gagne ve Driscoll (1988) öğrenme stratejilerini, bilgiyi işleme kuramına uygun olarak 5 gruba ayırmışlardır. Dikkat stratejileri: Anahtar sözcüklerin ya da temel fikirlerin altını çizme ve metin kenarına not alma gibi dikkati çekici yöntemlerin kullanıldığı stratejilerdir. Kısa süreli bellekte depolamayı artıran stratejiler: Kısa süreli bellekte bilginin kalış süresi sınırlıdır. Bu sınırlılıkları azaltmak için, zihinsel yineleme, gruplama, grafik çizme, anahtar sözcük ya da ana fikirleri çıkarma, ana ve alt baslıkları ortaya çıkarma gibi stratejiler bu grupta yer almaktadır. Kodlamayı artıran stratejiler: Özetleme, not tutma, yorumlama, bellek destekleyicileri kullanma, benzetimler kurma, sözel ya da görsel ilişkiler oluşturma, not tutma, bilgi haritası oluşturma gibi stratejilerdir. Geri getirmeyi (hatırlamayı) kolaylaştıran stratejiler: Bu stratejiler kodlama yapılırken kullanılan stratejilere benzer. Benzetimler, kendi kendine soru sorma, yorumlama, anolojiler, bellek destekleyiciler, zihinsel canlandırma, not tutma gibi stratejileri kapsar. İzleme stratejileri: Bireyin kendi düşünme ve öğrenme yollarının farkında olmasını ve kendi öğrenmesini etkili olarak düzenlemesini sağlayan, soru sorma ve kendi kendini test etme gibi stratejileri kapsar (Kılınçer, 2013: 71).

Özdüzenlemeye dayalı öğrenme stratejileri Pintrich ve Garcia (1994) tarafından "bilişsel stratejiler" ve "biliş üstü stratejiler" olmak üzere iki temel grupta sınıflandırılmıştır. Bilişsel stratejiler: Zihinsel tekrar, ayrıntılandırma ve organize etme stratejilerini içermektedir ve öğrencinin bilgiyi kodlamasına, organize etmesine ve geri getirmesine yardım ederler. Nolen ve Haladyna (1990)'nın çalışmalarında, zihinsel tekrar stratejilerini "yüzeysel bilişsel stratejiler", ayrıntılandırma ve organize etme stratejilerini ise "derin bilişsel stratejiler" olarak adlandırdıkları bilinmektedir. Bilişüstü stratejiler: Planlama, tarama-inceleme ve düzenleme stratejilerini içermektedir ve öğrencinin kendi öğrenme sürecini kontrol etmesine ve uygulamasına yardım ederler (Buluş ve Diğer., 2011: 189-190).

Weinstein ve Mayer'in Öğrenme Stratejileri Kuramı

Weinstein ve Mayer (1983) çalışmalarında, öğrenme stratejilerinin bazı ana kategorilerine değinmektedirler. Bunlar kopyalama, altını çizme gibi tekrar stratejileri, açıklama veya özetleme gibi anlamlandırma stratejileri, bir sınıflamayı ana hatlarıyla belirtmek veya oluşturmak gibi örgütleme stratejileri, anlama hatalarını kontrol etme gibi anlamayı izleme stratejileri ve uyanık, rahat olmak gibi duyuşsal stratejilerdir (Weinstein ve Mayer, 1983:1).

Weinstein ve Mayer (1986) çalışmalarında ise, öğrenme stratejileri ile ilgili en çok dikkate alınan bu sınıflamalarını biraz daha açarak sekiz grupta toplamaktadırlar. Bunlar temel öğrenme durumları için tekrarlama stratejileri, karmaşık öğrenme durumları için tekrarlama stratejileri, temel öğrenme durumları için anlamlandırma stratejileri, karmaşık öğrenme durumları için anlamlandırma stratejileri, temel öğrenme durumları için örgütleme stratejileri, karmaşık öğrenme durumları için örgütleme stratejileri, anlamayı izleme stratejileri, duyuşsal ve güdüsel stratejiler şeklindedir (Weinstein ve Mayer, 1986:316).

Temel öğrenme durumları için tekrar stratejileri: Düzenlenmiş bir listedeki maddelerin isimlerini tekrar etme gibi aktivitelerdir. Örneğin güneşten başlayarak bütün gezegenlerin isimlerini sırasıyla hatırlama ve Shakespeare'in Hamlet eserindeki karakterleri sunduğu şekilde sırasıyla hatırlama örnek olarak verilebilir. Karmaşık öğrenme durumları için tekrar stratejileri: Sınıfta sunulanları kopyalamak, altını çizmek veya gölgelendirmek gibi eylemlerdir. Örneğin, hikâyedeki temel olayların altını çizmek veya dersin I. Dünya Savaşının nedenleriyle ilgili kısımlarını tekrar etmek.

Temel öğrenme durumları için anlamlandırma stratejileri: Zihinsel bir imge oluşturma ve kelimelerin eşleştirildiği bir listede her kelime çiftine yönelik cümle kurma gibi aktiviteleri içermektedir. Bir eyaletin isminin veya o eyalette yetiştirilen temel tarımsal ürünün isminin geçtiği cümle oluşturma veya bir şiirde geçen bir sahneyle ilgili zihinsel imge oluşturma olarak örneklendirilebilir. Karmaşık öğrenme durumları için anlamlandırma stratejileri: Yorumlama, özetleme veya yeni bilginin var olan

bilgiyle ilişkisini tanımlama gibi etkinliklerdir. Örneğin bir postanenin çalışma yöntemi ile bir bilgisayarın çalışma yöntemini karşılaştırma olabilir.

Temel öğrenme durumları için örgütleme stratejileri: Düz yazı şeklindeki bir parçada veya bir listede öğrenilecek olan maddeleri gruplama ve düzenleme şeklindeki eylemlerdir. Örneğin yabancı dildeki sözcükleri sözcük hecelerine göre düzenleme veya bağımsızlık bildirisinin ilan edilmesine yol açan olayları kronolojik bir şekilde sıralama şeklinde örneklendirilebilir. Karmaşık öğrenme durumları için örgütleme stratejileri: Bir paragrafın taslağını çıkarma veya bir hiyerarşi oluşturma gibi aktiviteleri içermektedir. Bir ders kitabındaki ödev verilen ünitelerin taslağını çıkarma olarak düşünülebilir.

Anlamayı izleme stratejileri: Kavramadaki bozuklukları kontrol etme şeklindeki eylemlerdir. Örneğin derste uygulanan bir durumun anlaşılıp anlaşılmadığını anlamak için öz sorgulama yapma veya bir ders kitabı üzerinde çalışırken bir kişinin okuma becerisine kılavuzluk etmek için bölümün başındaki soruları kullanma gibi eylemlerdir.

Duyuşsal ve güdüsel stratejiler: Deneme sınavı kaygısını yenmek için dikkatli ve rahat olma gibi aktiviteleri içermektedir. Sessiz bir yerde çalışarak dikkat dağıtıcı etmenleri ortadan kaldırmak veya dikkati, deneme sınavında kötü yapacağına ve başarısız olacağına dair düşüncelerden arındırmak şeklinde örneklendirilebilir (Weinstein ve Mayer, 1986:316- 317).

Müzik Eğitiminde Kullanılan Öğrenme Stratejileri

Müzik eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanımıyla ilgili ulusal ve uluslararası literatürde yapılmış çalışmalara rastlamak mümkündür.

Kurtuldu ve Gönül (2019) GSL öğrencileriyle gerçekleştirdikleri çalışmalarında, dikkat stratejilerine yönelik uygulamanın anlamlandırma stratejisi ve klasik anlatım karşılaştırması kapsamında etkisini incelemişlerdir. Sonuçlar incelendiğinde anlamlandırma stratejisi ile konuyu öğrenen ikinci uygulama grubunun diğer gruba göre kısmen daha başarılı olduğu gözlenmiştir.

Kurtuldu ve Güçlü (2010) makalelerinde, piyano eğitiminde tekrar stratejilerine dayalı bir uygulama yapmışlardır. Anlamlandırıcı tekrar stratejileri kapsamında planlı ve eşit tekrar çalışmasının öğrencilerin başarısı üzerindeki etkileri ölçülmeye çalışılmıştır. Kontrol grubu ile 40 dakika içerisinde normal bir çalışma yapılırken, deney grubu ile tekrar çalışması yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler neticesinde tekrar çalışması yapan deney grubu öğrencilerinin eseri kontrol grubu öğrencilerinden daha iyi çaldığı tespit edilmiştir.

Bir diğer yandan Kurtuldu ve Tankutay (2019), piyano eğitimini sürecinde yapılan dersler içerisinde seslendirilen eserler ve bu eserlerin seslendirilmesinde kullanılacak farklı yaklaşımların etkisini incelemişlerdir. Çalışmada piyano eğitimi sürecinde örgütlemeye dayalı tekrar stratejisi kullanmanın öğrencilerin eser seslendirmedeki başarıları üzerinde etkili olup olmadığını tespit etmişlerdir. Deney ve kontrol grubu ele alınarak yapılan çalışmada, deney grubuna planlı bir tekrar stratejisi uygulatılmıştır. Yapılan ölçümlerde anlamlı farklılık deney grubu yönünde gerçekleşmiş, deney grubunun bu yaklaşım ile daha başarılı olduğu anlaşılmıştır.

Afacan (2018) çalışmasında, öğrenme stratejileri ile desenlenmiş etkinlikler aracılığı ile yapılan keman eğitimi derslerinin öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma durumlarını ve keman performanslarına olan etkilerini belirlemektedir. Yapılan deneysel çalışmada, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin keman performansları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Ayrıca Afacan çalışmasını, Gagné ve Driscoll'un (1988) öğrenme stratejileri sınıflandırmasından "Dikkat stratejileri" ile Weinstein ve Mayer (1983, 1986) öğrenme stratejileri sınıflandırmasından; Tekrar (Yineleme) Stratejileri, Anlamlandırma Stratejileri, Örgütleme Stratejileri, Anlamayı İzleme Stratejileri ve Duyuşsal Stratejiler çerçevesinde temellendirmiştir.

Aydıner-Uygun ve Kılınçer (2012) çalışmalarında, güzel sanatlar ve spor liseleri müzik bölümü öğrencilerinin, piyano repertuvarını öğrenirken öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ile başarı düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeyleri ile başarı düzeyleri arasındaki ilişki anlamlı bulunmuş; başarı düzeyi arttıkça ilgili öğrenme stratejilerinin (dikkat, yineleme, anlamlandırma- örgütleme, anlamayı izleme, duyuşsal) kullanılma düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir. Aydıner-Uygun ve Kılınçer (2018) başka bir çalışmalarında, Türkiye'deki üniversitelerin müzik eğitimi lisans programlarında öğrenim gören öğrencilerin enstrümanlarındaki müziği çalışırken ve öğrenirken kullandıkları stratejilerin incelenmesi

amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda öğrencilerin yineleme stratejilerine ait düzeyleri diğer stratejilerdeki düzeylerinden yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin eklemleme-örgütleme stratejilerine ait düzeylerinin ise diğer stratejilerdeki düzeylerinden anlamlı derecede düşük olduğu belirlenmiştir.

Kılınçer (2013) öğrencilerin piyano dersinde öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin belirlenmesi ve öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlamaktadır. Betimsel türde ve tarama modelinde yapılan çalışmanın sonucunda, üniversite öğrencilerinin piyano dersinde çalışılan etütlerin ve eserlerin öğrenilmesinde en yüksek düzeyde "yineleme" stratejilerini, en düşük düzeyde de "dikkat" stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin cinsiyetleri, mezun olduğu lise türü, devam ettikleri sınıf düzeyi, piyano dersine çalışmaya ayırdıkları haftalık zaman dilimi, çalışma zamanını planlama şekilleri gibi durumlarına göre öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Ertem (2014) çalışmasında, piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin yeri ve önemi ile bu alanda kullanılabilir olan öğrenme stratejilerini saptamayı amaçlamaktadır. Araştırma, betimsel bir çalışma niteliği taşımaktadır. Konuyla ilgili yurtiçi ve yurtdışı kaynaklar taranmış, öğrenme stratejileri incelenmiş, bunların piyano öğrenme sürecindeki yeri ve önemi belirlenmiş ve bunlar arasından piyano eğitiminde kullanılabilir olanlar saptanmıştır. Bu sonuca göre, Weinstein ve Mayer'in (1986) öğrenme stratejileri sınıflandırması (tekrar stratejileri, anlamlandırma stratejileri, örgütleme stratejileri, anlamayı izleme stratejileri, duyuşsal stratejiler) piyano eğitimi için en uygun stratejiler olarak belirlenmiştir.

Güven (2004) çalışmasında, hangi öğrenme stiline sahip öğrencilerin hangi stratejileri kullandıklarını belirleyerek öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırma sonucunda, ortaöğretim öğrencilerinin sahip oldukları öğrenme stilleri ile kullandıkları öğrenme stratejileri arasında, özellikle anlamayı izleme stratejileri ve duyuşsal stratejiler arasında bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Er ve Özer (2011) çalışmalarında, anlamlandırma stratejilerinin, GSL 10.sınıf öğrencilerinin piyano öğrenme düzeylerine ve tutumlarına etkisini incelemişlerdir. Araştırmada, kontrol gruplu deneysel yöntem kullanılmıştır. Yapılan deneysel çalışma sonucunda piyano dersinde kullanılan anlamlandırma stratejilerinin, öğretmen merkezli yaklaşıma göre öğrencilerin piyano öğrenmelerinde başarıyı arttırdığı ve derse karşı tutumlarını olumlu etkilediği görülmüştür.

Nacaroğlu (2019) çalışmasında, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 563 müzik öğretmeni adayının kullandıkları öğrenme stratejilerini çeşitli değişkenlere (cinsiyet, sınıf, yaş ve bireysel çalgı) göre incelemiştir. Araştırmadaki veriler Güven (2004) tarafından geliştirilen "Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği" ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda; müzik öğretmeni adaylarının anlamayı izleme, anlamlandırma ve örgütleme stratejilerini sıklıkla kullandıkları, yineleme ve duyuşsal stratejileri ise daha az kullandıkları belirlenmiştir.

Nielsen'ın (1999), Weinstein ve Mayer'in öğrenme stratejileri sınıflandırması ile temellendirdiği çalışmasının amacı, karmaşık yapıda bir eser hazırlanırken kullanılan öğrenme stratejilerini belirlemektedir. Çalışma, iki org öğrencisinin dâhil olduğu örnek olay incelemesi şeklindedir. Sonuçlar, öğrencilerin bilgiyi seçip organize ettiği ve bu bilgiyi hali hazırda var olan bilgileriyle bütünleştirmek için öğrenme stratejilerini kullandığını göstermektedir. Buna ek olarak öğrenciler, öğrenmeyi kolaylaştırmak için sistematik bir yaklaşım da (partisyonda işaretlemeler yapma, bölümleri fazladan çalışma vb.) sergilemişlerdir.

Chung (2006) çalışmasında, öğrencilerin öğrenme stratejileri kullanımını araştırmış ve bu stratejilerin performans başarısı ile olan ilişkisini incelemiştir. Araştırma verileri, Kore'deki bir sanat ortaokulunda okuyan 25 öğrenciye anket uygulanarak ve görüşmeler yapılarak elde edilmiştir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin çalışma sürecini kontrol etmede üstbilişsel becerilerin de aralarında bulunduğu çeşitli stratejileri (öz-güdüleme, görev analizi, strateji kontrol, performans izleme, istem kontrolü, öz-değerlendirme ve öz-tepki) benimsedikleri söylenmektedir.

Leon-Guerrero (2008) çalışmasında, çalgı çalan ortaokula giden müzisyenlerin çalışmaları sırasında kullandıkları stratejilerini ortaya çıkarmak istemektedir. Çalışmada veriler, ortaokul düzeyindeki 16 müzisyenin yeni bir müzik parçasını çalışırken alınan kamera kaydı üzerinden toplanmaktadır. Çalışma bittikten sonra kamera kayıtları değerlendirmiş ve öğrencilerin çalışma esnasında kullandığı stratejiler hakkında bilgiler elde edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, müzik notalarına bakma, parmakla çalma, bir ölçünün tekrar edilmesi, bir ölçüyü yeniden çalma, bir vuruşun

tekrarı, bir ölçüyü birden fazla tekrar etme, bir ölçü veya bir grup notayı daha yavaş veya daha hızlı tempoda tekrar etme gibi stratejiler belirtilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın sonuçları, "Dikkat" ve "Tekrar" stratejilerinin önemini vurgulamaktadır.

Sikes (2013) çalışmasında, özel egzersiz stratejisi kullanımının yaylı saz çalan üniversitelilerin performansları üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada elde edilen stratejiler; yavaş çal, sonra artarak hızlan, bölümleri tekrar et, bölümü daha fazla çal gibi stratejilerden oluşmaktadır. Çalışmada, her bir çalışma stratejisinin yaylı saz çalan üniversitelilerin performanslarını önemli oranda iyileştirdiği tespit edilmiştir.

Hallam (2001) çalışmasında, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önüne alarak, strateji kullanımının çalgı müziği alanında ve uzmanlık gelişimi arasındaki ilişkilerini değerlendirmiştir. Çalışmanın örneklemini, yaşları 6-18 arasında olan 55 telli çalgı sanatçısı oluşturmaktadır. Müzisyenler, çalışma esnasında çaldıkları kısa bir parçanın çalışmasını yaparken 10 dakikalık süre ile kayıt altına alınmıştır. Daha sonra kaydedilmiş performans bağımsız iki uzman tarafından değerlendirilmiştir. Aynı zamanda öğrencilerle yorumlamaya yaklaşımları, çalışmaları gibi performansları ve çalışmaları üzerindeki dış etkilere ilişkin görüşmeler de yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre temel strateji, zor yerleri veya eserin tamamını tekrarlama stratejisidir. Zor bölümlerin saptanması ve bu bölümlere yoğunlaşmak gibi profesyonel müzisyenlerin kullandığı strateji tipleri de belirtilmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

İlgili literatür incelendiğinde, müzik eğitimi alanında öğrenme stratejileri üzerine yapılan çalışmaların daha çok çalgı eğitimi üzerine yoğunluk göstermekte olduğu anlaşılmaktadır. Literatürde, öğrenme stratejileri yer yer farklı isimlerle sınıflandırılsalar da genel olarak bu sınıflandırmaların Weinstein ve Mayer (1986) ile Gagne ve Driscoll'un (1988) öğrenme stratejileri sınıflandırmalarına dayandığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaların ise müzik alanı için sıklıkla tercih edilen stratejiler olduğu söylenebilir. Aydıner-Uygun'a göre Weinstein ve Mayer'in (1986) öğrenme stratejileri sınıflandırması hem bilişsel hem de psikomotor becerileri ifade ettiği için müzik alanına uygun stratejilerdir (Aydıner-Uygun, 2019: 65).

Yukarıda bahsedilen araştırmaların genel olarak çalgı eğitimi kapsamında, öğrenme stratejilerinin öğrenci başarı düzeylerine etkileri, öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi, müzikte öğrenmeyi kolaylaştırma, performans başarısı gibi konular üzerine yoğunlaştığı saptanmıştır. Diğer yandan müzik eğitiminde ezber ve ezber süreci ile öğrenme stratejilerinin ilişkisini ele alan çalışmaların sayıca yetersiz olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışma, müzik eğitiminde ezberleme sürecinde kullanılan öğrenme stratejileri ile ilgili araştırmaların ilerleyen dönemlerde yapılarak bu alandaki boşluğun doldurulması gerekliliği yönünde önemli bilgiler sunmaktadır.

Kaynaklar

Afacan, Ş. (2018). *Keman eğitimi öğrenme stratejileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğrenme stratejileriyle desenlenmiş etkinliklerin öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanmalarına ve keman performanslarına etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Aydıner-Uygun, M. (2019). *Müzisyenlerin enstrüman öğrenimlerindeki psikolojik faktörler*. Eğitim Yayınevi.

Aydıner-Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2012). Piyano Repertuvarının Öğrenilmesinde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılma Düzeyleri İle Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri Örneği. *Fine Arts*, 7(2), 199-213.

Aydıner-Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2018). Mesleki Müzik Eğitimi Öğrencilerinin Enstrümantal Müziği Çalışırken ve Öğrenirken Kullandıkları Stratejilerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 10.21764/maeuefd.413863.

Buluş, M., Duru, E., Balkıs, M., & Duru, S. (2011). Öğretmen Adaylarında Öğrenme Stratejilerinin ve Bireysel Özelliklerin Akademik Başarıyı Yordamadaki Rolü. *EĞİTİM VE BİLİM, 36*(161). http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/785/295 adresinden erişildi.

Chung, J. W. (2006). *Self-Regulated Learning in Piano Practice of Middle-School Piano Majors in Korea.* University of Columbia. Unpublished Doctoral Thesis.

Ertem, Ş. (2014). Piyano Eğitiminde Öğrenme Süreci ve Öğrenme Stratejileri Kullanmanın Yeri ve Önemi. *SED-Sanat Eğitimi Dergisi, 2*(2), 1-26.

Er, K. O., & Özer, Z. K. (2011). Piyano Dersinde Kullanılan Anlamlandırma Stratejilerinin Öğrencilerin Öğrenme Düzeylerine ve Tutumlarına Etkisi. *Balikesir University Journal of Social Sciences Institute, 14*(26).

Gagne, R. M. ve Driscoll, M. P. (1988). *Essentials of learning for instruction* (2nd edition). Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall.

Güven, M. (2004). *Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki*. Doktora Tezi.

Hallam, S. (2001). "The Development of Expertise in Young Musicians: Strategy Use, Knowledge Acquisition and Individual Diversity". *Music Education Research, 3*(1), 1- 42.

Kılınçer, Ö. (2013). *Piyano dersinde kullanılan öğrenme stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.* Unpublished doctoral dissertation). Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Bilimleri Anabilim Dalı Müzik Bilim Dalı, Kayseri.

Kılınçer, Ö. & Aydıner-Uygun, M. (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersinde Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeylerinin İncelenmesi. *Fine Arts, 8*(2), 206-238.

Kurtuldu, M. K., & Gönül, S. (2019). Piyano Eğitiminde Dikkat Stratejisi Uygulamasının Klasik Anlatım ve Anlamlandırma Stratejileri Çerçevesinde Denenmesi.

Kurtuldu, M., K. ve Tankutay, B. (2019). " Piyano Eğitiminde Örgütlemeye Dayalı Tekrar Stratejisi Kullanımının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkileri ". UBEST, İzmir. 1295- 1301.

Kurtuldu, M. K., & Güçlü, H. E. (2010). Piyano Eğitiminde Planlı Ve Eşit Tekrar Çalışmasının Öğrencilerin Başarısı Üzerindeki Etkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(34), 196-204.

Leon-Guerrero, A. (2008). "Self-Regulation Strategies Used by Student Musicians During Music Practice". *Music Education Research, 10*(1), 91-106.

Nacaroğlu, D. (2019). *Müzik öğretmeni adaylarının kullandıkları öğrenme stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Master's thesis, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Nielsen, G. S. (1999). Learning Strategies in Instrumental Music Practice. *British Journal of Music Education, 16*, 275-291.

Nolen, S. B. & Haladyna, T. M. (1990). Motivation and Studying in High School Science. *Journal of Research in Science Teaching, 27* (2), 115-126.

O'Malley, J.M., Chamot, A.U., Manzanares, G.S., Russo, R.P. and Kupper, L (1985). Learning strategy applications with students of English as a second language. *TESOL Quarterly, 19*, 557-585.

Sikes, P. L. (2013). The effects of specific practice strategy use on university string players' performance. *Journal of Research in Music Education, 61*(3), 318-333.

Somuncuoğlu, Y., & Yıldırım, A. (1998). Öğrenme stratejileri: Teorik boyutları, araştırma bulguları ve uygulama için ortaya koyduğu sonuçlar. *Eğitim ve Bilim, 22*(110).

Weinstein, E.C. and Mayer, E.R., (1986). The Teaching of Learning Strategies, pp.315-327. *Handbook of Research on Teaching*. (Ed: M. C. Wittock). New York: Macmillian Company.

Weinstein, C. E., & Mayer, R. E. (1983). The teaching of learning strategies. In Innovation abstracts (Vol. 5, No. 32, p. n32).

Yılmaz, D. (2011). *Öğrenme stratejilerinin öğrenme stilleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).